

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Redazione ed amministrazione
Piazza Adamich.

Előfizetési ár — Associazione:
Egy évre Per 1 anno 6.— frt.
Félévre „ 6 mesi 3.— „
Negyedévre „ 3 „ 1.50 „
2 hóra „ 2 „ 1.— „
Külföldre 1 évre Per l'estero 8.— „

FIUME

Kereskedelmi-, tengerészeti- és társadalmi lap.

Giornale commerciale, marittimo e sociale.

Hirdetések és nyiltterek:
fölvételnek árszabály szerint a kiadó
hivatalban, (Piazza Adamich).

Továbbá és kizárólag:
Goldberger A. V. hirdetési irodá-
jában Budapest, Váci-utca, Oppelik
B-nél, Bécs, Stubenbastei N. 2.

Inserzioni ed articoli comunicati si assu-
mono nell'ufficio di spedizione in Fiume
Piazza Adamich.

1887. február 6

Megjelenik minden vasárnap

6 febbraio 1887.

Enquette az áll. polgári iskola kibővítése tárgyában.

Január hó 31-én Gróf Zichy Ágost kormányzó, Dr. Erődi Béla tanfelügyelő, Berecz Gyula polgári iskolai igazgató mint előadó és Németh Gyula ipartanító jelenlétében tartatott meg azon tanácskozás, melyről lapunk múlt számaiban — tekintve a tárgy fontosságát — ismételt is megemlékeztünk.

Az előadó kimutatandó a tanintézetnek ipartanfolyammal leendő kibővítésének szükségét, különösen hangsúlyozta, hogy a Fiumében rohamosan emelkedő kereskedelem, az iparra is fokozatosan gyakorolja jótékony hatását s így a mivel iparosok hiánya már most is érezhető. Réá mutatott azon örvendetes jelenségre, hogy a város lakossága évről évre mindinkább növekedik, még pedig oly elemmel, melynek gyermekei minden valószínűség szerint az iparos pályát fogják életük feladataul választani. Ugyancsak megemlékezett hogy a vitorlás hajózásnak hanyatlásával már eddig is aggodalmat keltő módon megszorodott azok száma, kik kereset nélkül tengődnek. És így nagyon valószínű hogy azok közül, kiknek gyermekei eddigelé, mint hajómunkások, tengerészek keresték meg mindennapi kenyerüket, ezen, most már kevés reményt nyújtó pályáról le-

mondva, legnagyobb részben iparosok lesznek. Végül, mint legfőbb indító okot kiemeli, hogy Fiumében az iparosok neveléséről a korigényeinek megfelelőleg mind ez ideig gondoskodva nincs és így a tanintézetnek ipari szaktanfolyammal leendő kibővítése egyrészt ezért, másrészt pedig azért is szükséges mert ezáltal az intézet minden kétséget kizárólag határozott irányt nyer.

Az értekezlet ezek alapján az intézetnek ipari szak tanfolyammal leendő kibővítését kimondotta.

A tanítandó iparágra nézve — tekintve a legnagyobb takarékosságra intő pénzügyi helyzetet — kimondatott, hogy egyelőre csak a fapár nevezetesen a műfaragás, esztergályozás és asztaloság fog taníthatni.

Felolvasatott ezután az iskola szervezésére tanítás tervére vonatkozó tervezet, mely az elnöklő kormányzó több szakértelmet és kiváló érdeklődést tanúsító megjegyzése után, elfogadtatott.

Ezek után a kormányzó az előadó Bereczigazgatónak ezen ügyben kifejtett tevékenységéért elismerését nyilvánítva, a tanácsközmény befejeztetett.

A magunk részéről örömmel üdvözljük ezen mozgalmat mely Fiumében tényleg már rég érzett hiányt van hivatva pótolni. Való-

ban, ha tekintjük a kereskedelem emelése érdekében naponta nagy-lelkűen hozott áldozatokat, önkéntelenül érezzük, hogy ezzel párhuzamban az ipar fejlesztése érdekében is vannak kötelezettségeink. Tekintve azon kiváló érdeklődést melyet kormányzónk az iparoktatás irányában eddig is tanúsított, semmi kétségünk benne, hogy ezen tervezett intézmény is mielőbb testté válik.

Legközelebbi számunkban az intézet szervezetét bővebben fogjuk ismertetni.

A fiumei fogyasztási szövetkezet.

A szövetkezet f. hó 4-én este 7 órakor a kir. főgymnasium nagy termében közgyűlést tartott, melyre a részvényesek kellő számban megjelentek. A gyűlés elnöke Sántay Lajos megnyitá a tanácskozást melynek tárgya az alapszabály tervezetnek hátra levő, még meg nem vitatott része volt, a tervezet Hájnal Antal orsz. építészeti felügyelő által javasolt fontos módosításokkal elfogadtatott, ennek alapján a közgyűlés a megalakulást kimondta.

Ezután a tisztviselők választására került a sor, a választás titkos szavazással történt 32 rész-

vényes jelenlétében, legtöbb szavazatot kaptak:

Igazgató: Benkő K., Brelich E., Cosulich A., Donáth I., Edelényi Szabó, Dr. Erődi Béla, Hájnal A., Milczenich P., Sántay L., Schmidt I., Zemplén I.

Pötlagok: Dr. Bossányi, Burich E., Körösi S., Rauch G., Burgstaller.

Felügyelő bizottság: Angheben A., Bolf A., Deseppi G., Deréky G., Egan L., Dr. Feichtinger E., Matcovich P., Gr. Wickenburg L., Zeyk A. F.

Az alakuló közgyűlés a választás befejezése után köszönetet szavazott az előkészítő bizottságnak munkálataiért, valamint Dr. Erődi Béla és Sántay Lajos uraknak hogy a közgyűlésekben az elnökségi tisztet elvállalni szívesek voltak, ez után megbízta a megválasztott tisztviselői kart, hogy az alap szabályokat és a közgyűlési jegyzőkönyvet, a cégbejegyzés kérelmezése mellett a törvényszékhez nyújtsa be, s a szövetkezet működésének megkezdésére nézve a további lépéseket tegye meg.

Örömmel üdvözljük ezen fontos intézményt, melyet innámár létesültnek lehet tekinteni, és kívánjuk, hogy hasznos működésével minél szélesebb körben használjon társadalmunknak.

A FIUME TÁRCZÁJA

Bosznia és a Hercegovina.

Uti rajzok és tanulmányok. Ista Asbóth János 33 egész oldalas képpel és 184 szövegrajzzal. Első kötet. Budapest. Pallas Irodalmi és Nyomdai Részvénytársaság. 1887. I. r. 275 lap. Ára 3 frt 50 kr.

Hatott reá Róma, az olasz, majd a török s most ismét az osztrák-magyar elem. Társadalmi, állami élete, műveltsége mégis sajátos. Két világvallás mérkőzött meg itt egymással: a keresztény és a mohamedán; s kettejéktől függetlenül alakult a bogumilismus, mely külön világot teremtett, — hitben, politikában, társadalomban egyaránt. Ellentétek országa a természetben is: buja erdővel fedett hegysek, kopár karsztvidékek váltakoznak benne. De itt is bujkáló patakok enyhítik a vidék zordonságát, mint a hogy a politikai elnyomatás sívárságán is mindig keresztülverődött a nemzetiséghez való szívós ragaszkodás, mely fönttartotta sajátosságait, hagyományait s ezekkel lényegét. Mint bolgárok az elnyomók ellen, mint keresztények a mohamedánok ellen, mint jobbágyok az urak ellen harcoltak

egyre; egyéniségükkel ellenkező jellemet de még jellegzet sem engedtek magukra erőszakolni.

Ezt a magához következetes kis világot sokáig nem értette meg Európa, vagy számba sem vette, mert érdekeik alig érintkeztek, vagy félszegül ítélte róla, mert nem tanulmányozta. Századokon át volt magyar alattvaló e nép s „Luitprand. Regino“ mégis alig festette borzasztóbbnak, vadabbnak a honkereső magyart, mint nyolcz év előtt, az occupatio kezdetén hírlapirodalmunk a bosnyákok. De épen a magyar irodalom és tudományosság szállt első sorban szembe a balvéleményekkel, mik Strausz Adolf és Asbóth János könyveinek megjelenése óta tarthatatlanok. És bizony, majdnem úgy olvassuk Asbóth János boszniai és hercegovinai útjának leírását, mintha Stanley beszélné el a sötét földrészen szerzett tapasztalatait. Megbízható író mindkettő; de mégis oly csodálatos oly idegenszerű, a mit előad. S mintha a modern Bosznia is oly különöködése volna az európai diplomatiának és humanizmusnak, mint amott Afrikában a Kongóállam!

Évek óta függőben van a magyar akadémia egyik pályakérdése, mely Bosz-

nia történetének elmondását kívánja. De a mit a kérdés megoldásáig Strausztól s most Asbóthtól tanulunk a bosnyákokról, az maga is elegendő Arany János ama sorainak értelmezésére, hogy

„Nemcsak az, kit a hír úntalan emleget,
Hajta végre dícső, bajnoki tetteket...“

Eszmék és politikai harcok halottjait rejtik a bogumilsírok; s ezekben van eltemetve a római kath. egyház és Magyarország fennhatósága is. Nem dícsőség nekünk, az a bornyákoknak Asbóth magyar nyelven eddig legbővebben fejtegeti a bogumilvallás lényegét, mely Bosznia történetének is lényege s mely nélkül jelen viszonyai sem volnának érthető.

A nagy mű első kötetének közel fele a középkornak az újba átnyúló ezen részével s a török uralom alkotásaival és hatásával foglalkozik. S mivel Bosznia minden tekintetben konzervatív állam, utelírásban, földrajzban is helye van a történetek e bővebb tárgyalásának. Hiszen ha a kényeskedő Európát egybenmában megelőző bogumil-elveket halljuk, nem lep meg többé, ha a pár év előtt csak lóháton járható Bosznia-ba vasuton roghatunk be! Régi joga van a műveltség; s van alapja is.

A modern állami és társadalmi eszmék rögtönös befogadása ha rázkódat nem is, bizonyos egyenetlenséget mindenesetre okozott Bosznia fejlődésében és Asbóth műve szellemesen rajzolja az átmeneti állapotokat.

Vallási fölkelések folytonos láncolatából áll Bosznia története s az dönti halomra a magyar állam fennhatóságát is, mert a bogumilussal szemben a katolicizmust akarja feltolni. A mostani kormányzat nem ösmer államvallást s e higgadságában rejlik jövőjének egyik biztosítéka. De állannügynek kezdi tekinteni a közoktatást, mely az occupatióig a felekezetek dolga volt; behozta az ingyenes tanítást, s előbb-utóbb kötelezővé teszi azt. Rendezi a birtokviszonyok kérdését is, melyet igen tanulságosan ismertett Asbóth, ki adatait itt is, mint mindenütt, hivatalos forrásokból meríti. Kimutatja, hogy húsz év alatt az ország közjövedelmei 5¹/₂ millióról 8¹/₂ millióra emelkedtek s hogy emelkedett ugyan az adó is — fejenként 60 kral, — de mégsem oly terhes, mint azelőtt, mert átlag a termés megkétszereződött.

Sokkal szemléletesebb s hatásában jóval közvetlenebb Asbóth könyvének második része, melyben vidékenként írja

Kormányzói soirée.

febr. 5.

A múlt heti kormányzói nagybál-nak mely alkalommal Lipót toscaniai nagy herceg a fiumei elite jelenlétében először lépett a nyilvános élet termeibe, a tegnapi estély megfelelő pendant-ja volt, jelentősége pedig a rendes farsangi soiréekétől abban különbözik, hogy ezt a kormányzó különösen a nagyherceg tiszteletére rendezte, a korlátolt számbeli meghívottak férfiak, hölgyek egyaránt vidám vetélkedéssel, eszteljes fényvel zsákmányolták ki a kedves alkalmat.

Kilencz óra alig telt el, örömjaj élénk társalgás színhelyévé lőnek a kormányzói termek, a portás harangja szünet nélkül jelzé az érkező vendégeket, kiket a szívélyességéről általán ismert kormányzó és kormányzóné nyájasan fogadtak.

Tíz óra felé egy pillanatra megszűnt az örömjajú vegyült társalgás és suttogva hallatszott mindenfelől, jön, a nagy herceg érkezett meg, a kormányzó a lépcső alján fogadta és felkísérte a lépcső fejébe, hol a grófné várta, a nagyherceg a kormányzónéval karján át vonult a termeken, ezután meg pendültek a hurok és élénk táncra kerekedett a díszes vendégsereg. Lipót nagy herceg kezdte meg a kormányzónéval a megnyitótáncot, az első négyest is a kedves háziasszonnyal lejté.

Fél tizenkettőkor megnyitlak a buffet ajtai, és a kormányzói palota bal oldalán a férfiak, a jobbról eső termekben pedig a hölgyek, dús asztalok mellett izletes lakomához ültek.

Számra nézve korlátolt, de szép és fényes, házas és kedélyes volt ez estély, melyet nem az officiozus komolyság, hanem az ifjúság nemes kedvtelése, örömteljes vidám pezsgése jellemez. A vendégek száma körülbelül 110 volt, az első négyesnél 40 pár állott kolombá.

A nagyherceg kiválójókedvűen

érezte magát, éjfélután 4 óráig mulatott a vidám társaságban és a hölgyek mindegyikével táncolt, példáját követék a hadi tengerészeti akademia válogatott növendékei is, kik a hölgyeket pihenni nem engedték, kéziról kézre vették a táncosnőket, kik már előre 3-4 kézre legfoglalva voltak, szóval a hölgyek nem panaszkodhatnak a mai estélyen tapasztalt árkelet felett.

A hölgyek sorában láttuk Wimpffen grófné Sina bárónét a kormányzóné édes anyját sőtét ibolya szíri nehéz selyem toiletteben, a kormányzónét fehér crème spanyol csipkével és rózsaszín selyemszalag bokrokkal díszített elegans öltözékben, többsoros drága gyöngy nyakékkal, melyet brilliant káposcs foglalt össze. Piterné schottis virágos crème toiletteben. Minachné virágokkal gazdagon díszített rózsaszín selyem ruhában. Ürményiné rózsaszín selyemben. Wallerné nehéz himzett fehér selyem öltözékben hosszú hureczsal. Kiszeljárné szép fehér uszályos selyem ruhában, Dollhopfné fehér atlasz toiletteben, Paner urhölgy ócsinú kék esinos ruhában stb. ott láttuk még Karg bárónét, Littrow testvéreket, Egannét, Ghyeczynét, Umlaufnét kedves leányaival, Nyirák Lajosnét, Petecovich orosz konzul nejét, Danloux francia konzul nejét, báró Schneider családját, Pooschnét leányaival, Randich urhölgyet, Struppinnét és leányát, Vranyczany bárónét, Wickenburg Margit grófnét.

A férfiak közül a következő neveket írtuk fel: Almásy Kálmán gróf, Abele Rezső báró, Bona gróf, Catti, Danloux, Eördögh, Egan, Fésüs, Ghyeczy Hoffman térparancsnok és Dr. Hoffmann német konzul, Karg báró, Littrow, Petecovich, Schneider báró, Seemann, Szobovics, Steinacker, Troyer, Thierry F. és Thierry E. lovagok, Ürményi B. Vranyczany báró, Wickenburg gróf, Wallner tábornok, Wimpffen Szigfried és Wimpffen Simon gró-

da elfogulatlanul ír multról, jelenről. Könyve nem lep föl szigorúan tudományos igényekkel s nem is szakemberekből állt k s kör, hanem s nagy közönség számára készült. El fog oszlatni sok balvóleményt s alkalmat szolgáltat a helyzet nyugodt megítélésére. Nem bevalott, de könnyen észrevehető ezéjja, hogy a monarchia és Bosznia közt pár év előtt létesült politikai kapcsolatot nemcsak igazolni, de megkedveltetni is igyekszik a közvéleleménnyel Német és francia nyelvvel való lefordítását ép úgy igazolja e szempont, mint tudományos becsé. Európának magának is észre kell vennie, egy évtized alatt mily átalakuláson ment keresztül Bosznia, mely imént még egyszerűen csak „érdekes” volt, ma pedig helyet kezd követelni az európai civilizációban.

Asbóth könnyed és kellemes elbeszélő: érti annak módját, mint kell statisztikai adatait ép oly olvasottakká tennie, mint akár a Nevák-mondakört. Kevés író is diesskedhetik az ország kormányában részeseknek oly támogatásával, mint ő, kinek a hivatalos adatok is teljes mértékben rendelkezésére állanak.

Könyve igazi díszmű, a magyar könyv-

fok a kormányzóné fiverei, Zeyk A. és Zichy F. gróf.

Csak a hajnal pirja oszlatá el a vidám társaságot, mely a házi gazda és házi asszony ritka vendég szeretetének újabb eltörölhetetlen emlékét vitte magával.

A trónörökös Abbaziában.

Mint lapunk múlt számában említettük. Rudolf trónörökös Koburg Fülöp herceg, Bombelles gróf és a turistaklub elnöke, Silberhuber kíséretében reggel 9 órakor Mattingliebe a legpompásabb időben érkeztek meg, s reggeli után két kocsin minden külön kíséret nélkül hajtottak a 600 lábnyi magasságban fekvő állomásról az isztriai országúton, melyet József eszázár készítetett 1786-ban s melyről gyönyörű kilátások nyílnak a tengerre, Fiuméra és Abbaziára — a Stefánia főhercegnő menházhoz, melyet a turista-klub favall építtetett. Az ut Vegrinez fölött nagyobbára hóval fődött és jeges volt. Emiatt az utasok csak fél 12 után értek a menházhoz, hol Porinello mérnök fogadta őket. Azonnal neki indultak a csucsnak. Az ut részben mezőkön át és pompás tölgy- s bík erdők között, most méternyi magas hófalak közt vezet a kopár és hóval takart gerinere, melyre másfél óra alatt érték föl. Főnt erős és hideg délnyugati szél lepte meg a társaság, úgy hogy ismét visszatértek egy darabra a hogy meredek és hóval fődött nyugati oldalára, hogy szélétől védett helyet keressenek. Most a panorámában gyönyörködtek, mely rendkívül tiszta és derűs volt. A kilátás Ausztriában a legszebbek egyike, s egyetlen a maga nemében, mert az egész isztriai félszigetet át lehet tekinteni, s tisztán látható Pola és távolabb az olasz part. Észak felé a szem Déltárol dolomit hegyláncában, a juli havasokban, a kraínai hóhegyekben, a Capella hegységben, a dinári havasokban gyönyörködhetik, mely utóbbiak fölött a trónörökös — szabad szemmel — még egy, eddig nem látott és ismeretlen eszesot fődözött föl. Délnyugot felé a dalmát szigeteket zárják be a panorámát. Másfél órai tartózkodás után s mintán Silberhuber a hegymászók csoportját lefotografálta, 35 perc alatt leérték a menedékházhoz. Oly turistai eredmény, mely teljes bizonytékot nyújt a trónörökös egészséges és erőteljes szervezete mellett. A menedékházban néhány pohár bort ittak s egy-egy darab kenyéret ettek s aztán egész Ve, rina- z g kocsztak, honnét ismét gyalog bo-

nyomatásnak egyik legsikerültebb terméke, mely nemcsak tudósok bibliotekájában van helyen, hanem a salonok asztalaiban is. Képei, melyek Mienzil es és kir. hadnagy felvételei. Königsberger szarajevói műfáris eredeti fényképei és számos katonatiszt rajzai után készültek nagyban emelik a leírás plastikus voltát. Kiválóan becsesek a bogumilirok ábrázolásai s a kötet végén álló térképek. Ezek közt, főkép Bosznia történelmi térképe, melyet Asbóth János és Spillmann Alfréd tervezett, Posner műintézete pedig szép, tiszta nyomatban bocsátott közre. Mikor remélhetnük már egyszer, hogy iskolai és magánhasználatra magyar történelmi atlasz nyerjünk, hasonló lapokból összeállítva! Ily atlasz egy számának igen beválnék Boszniának ezen térképe.

A nagyobbszabású műnek ezúttal csak első kötetét kaptuk. Érdekel, szinte türelmelenül várjuk a következőt, mely kétségtelenül ép oly nyeresége lesz irodalmunknak, mint a jelenlegi.

M.

csütöztak le Abbaziába az új és kényelmes lovagló-uton negyvenöt perc alatt, úgy hogy a Monte Maggiore-csucsáról egész Abbaziát összesen két óra alatt szálltak le. A menedékház első meglátogatása alkalmával, mely alkalommal ugyanazon személyek vettek részt, Lovranának bocsátottak le és a három órára becsült utat egy óra 35 perc alatt tették meg hóvihar és esőzés közben. Tengeri firdő után 7 órakor ebédelték: s az urak egész 10-ig maradtak együtt vig élmények elbeszélgetése mellett. Abbaziából a divaccai barlang meglekintésére rándult. A kirándulók este félnyolckor érkeztek Divaccába, mely nem messze van Adelsbergfől s barlangját csak ezeltől két évvel fedezték föl. Dacára, hogy a trónörökös inkognitó utazott, érkezésének híre délután folyamán a vidéken gyorsan elterjedt. Divaccának és környékének lakosai nagy izgalomba jöttek. Száz és száz paraszt és polgár s a hivatalnokok és lelkesek jöttek össze a trónörökös üdvözlésére s mikor Divaccába érkezett, zajos zsvókkal fogadták. A nép a trónörököst a barlangba is követte Mikor a turisták a barlang bejáratához jutottak, már sőtét volt, de Silberhuber gondoskodott kellő féklyav látításról. A grotta bemeneténél egy a természet által csodásan a kotolt esigamenet van, mely a grotta belsejébe vezet. Maga a grotta belseje rendkívül nagy változatát nyújtja a legbizarrabb formációknak és fantasztikus képeknek a melyeket csak a legnagyobb művészt, a természet alkothat. Az ut a grottában csaknem két óra hosszattartott, mert a trónörökös és Coburg herceg lépten-nyomon megálltak, hogy a természet ritka szép játéka ban gyönyörködjenek. Kijövet a trónörökös megengedte, hogy a barlangot nevével nevezzék el: a barlang egy részét pedig Coburg-csarnoknak fogják hívni. A trónörökös és kísérei a legjobb hangulatban tértek vissza az állomásra. A lakosság által zajos ovációkban részesítve. A divaccai és a senoseki plebánusok a trónörökösnek a nép nevében köszönetet mondtak a látogatásért.

Steinacker és Társa és a Fiumei Hitelbank.

A fiumei hitelbank, mely legközelebbi multban alakult meg közövényekben tudatja, hogy az eddig Steinacker és Társa cég alatt fenállott betéti társaság részvénytársasággá alakult, mely az üzleteket Fiumei Hitelbank bejegyzett cég alatt folytatja és eddigi tevékenységi körében a fu kiviteli üzlet minden ágát felfogja venni.

Ezen átalakulás következtében a társaság felszámol és a felszámolást Steinacker és Társa felszámolásban törvényszékieleg bejegyzett cég alatt fog fogantatosítani. Az előirt vagy bélyeggel előnyomott céget Steinacker Arthur és Rosenberg Felix és pedig mindegyik egyedül teljes jogérvénnyel jegyzik.

Egyben tudatja, hogy a Fiumei Hitelbank a Steinacker és Társa fiumei cégnek üzletét átvette és az üzlet vezetésével Steinacker Arthur, Rosenberg Felix és Engel Miksa igazgatók vannak megbízva.

A procura-jegyzésre Ehrlich Emil, Goldmann J. és Keglavic Emil cégvezetők jogosítvák.

A társaság cégjegyzésének érvényességéhez szükséges: hogy az írott, bélyeggel előnyomott vagy nyomtatott céghez két igazgató,

le Boszniát. Rendkívül élénken festi a szerajevói világot, főkép a csarsútt, a szerajevói city s gazdag mutatványokat közül a nép költészetéből. Ép ily érdekesen rajzolja a Gorázdána, Fúcsába, Rogaticzára, a Romanja-Planinára, a Narentához Mosztarba, a Buna gyönyörű vidéken fakadó forrásaihoz s onnan a tengerig tett útját. Kállay közös pénzügyminister kíséretében nem ünnepelttven magát, hanem mindenütt a tanulóságot keresvén, kitünő alkalma nyílt komoly megfigyelésekre. S Asbóta egészen beégítte már magát a keleti viszonyokba: e tekintetben csak „A Zaharától az Arabábig” című könyvére kell visszahatárunk. Oly szellemes észlelő, mint ő, még hálásabb anyagot talál Bosznia viszonyainak rajzolásában: mert e viszonyok mindenesetre az átmenet forrongásait jelzik s a kelet és nyugat ellentétes eszméinek egybeolvásztására tett kísérletek érdekesek és tanulságosak egyszerűsággal.

Föld és nép jó ismerőse szerzőnek ki nem egyszerű turista, hanem gondos megfigyelő, ki előzetes és mélyreható tanulmányokat tett, mielőtt útjára kelt. Szereti tárgyát, a mindenesetre nővel előadásának rokonszenves hangját,

vagy egy ság által együttes je sasági tisz zett aláírás A kör gazgatok é másolatát.

A budapesti

A „Fiu

Becses

„A budap fiumei ke czikk jele lan lánczo valótlanúsá zétételét megtámad becses lap is a legm

Igaz. dő ellen párisi czé korvétel 50 cent. dított, és detben be solathan züleg alán ján, mely róság illete kötte. Alpe gjelent m levél alap tett kifog letékesség dőn a biró don figye gában áll fogását ismerte s csak azon hogy felp bécsi töz litólag m vagy felp alperes a hogy fel ról egy tészt — peresnek táására tá sa léven ság a kö risi usan felvételét a kereset — Mind itélet ell becsatolva róság egy zomban ne ság előtt tetében, h tal kiállit illetékesség ugyancsak levél alap vonatkozól

Ez a nek előa zon forrá a czikk r Mint felsorolt

vagy egy igazgató és az igazgató-ság által a cégnek per procura együttes jegyzésére feljogosított társasági tisztviselők egyike bejegyzett aláírásukat csatolják.

A körözüvény közli ezután a igazgatók és cégvezetők aláírásának másolatát.

A budapesti ár- és értéktőzsde választott bíróságától.

A „Fiume“ tekintetes szerkesztőségének*)

Fiumében.
Piazza Adamich.

Becses lapja f. évi 4 számában „A budapesti börtönbíró és a fiumei kereskedők“ cím alatt egy cikk jelent meg, mely szakadatlan láncolatát képezi a tudatos valótlanságoknak, s melynek közéletét nemcsak a méltatlanul megtámadt tőzsdebíró, hanem becses lapja jó hírneve érdekében is a legmélyebben kell sajnálnunk.

Igaz, hogy egy fiumei kereskedő ellen a tőzsdebíró előtt egy párisi cég 1486/86. sz. a. czukorvétel ügyletből eredő 950 frk. 50 cent. követelés iránt pert indított, és pedig a keresethez eredetben becsatolt, s alperessel másolatban közölt s ez által sajtóközül egy oly kötlevel alapján, melyben a budapesti tőzsde bíróság illetékessége határozottan ki volt kötve. Alperesnek a tárgyalásnál megjelent meghatalmazottja ezen kötlevel alapján nemcsak, hogy nem tett kifogást a tőzsde bíróság illetékessége ellen, hanem azt, midőn a bíróság öt törvényszabta módon figyelmeztette arra, hogy jogában áll az illetékesség elleni kifogását előterjeszteni, kifejezetten ismerte sőt a dolog érdemében is csak azon egyetlen kifogást hozta fel, hogy felperes órással nem élt. — A bécsi tőzsde bíróság ez ügyben állítólag már meg hozott ítéletét, vagy felp. ügynöknek egylevelét alperes a tárgyalás során nemcsak, hogy fel nem mutatta, hanem minderről egy ára szóval sem tett említést. — Ily körülmények közt alperesnek csupán az óvás elmulasztására támaszkodó egyetlen kifogása léven elbirálandó, a tőzsdebíró ság a kötlevel szerint kikötött párisi usanceok alapján, melyek óvás felvételét nem írják elő, alperest a keresethez képest elmarasztalta.

— Mindennek dacára alperes az ítélet ellen felfolyamodással élt, becsatolván ahhoz a bécsi tőzsdebíró ság egy elutasító ítéletét, mely azonban nem a budapesti tőzsde bíróság előtt peressé tett követelés tekintetében, hanem egy más, alperes által kiállított s a bécsi tőzsdebíró ság illetékességének kikötését tartalmazó, ugyancsak czukorvétel tárgyú kötlevel alapján érvényesített követelésre vonatkozólag hozatott.

Ez a valódi tényállás, melynek előadása fölöslegessé teszi azon forrás illő jellemzését, melyből a cikk merített.

Mint hogy azonban az abban felsorolt valótlanságokhoz oly kö-

vetkeztetések, sőt fenyegetések vannak kapcsolva, melyek egyoldalú információ mellett a tőzsde bíróság jó hírnevét igaztalanul csorbítani alkalmasok, felkérem a tekintetes szerkesztőséget, hogy jelen soraimnak becses lapja legközelebbi számában egész terjedelmében hely adni méltóztatassék.

Egyébként fogadja tiszteletünk kifejezését.

Kelt. Budapesten 1887 jan. 28.

Dr. Félegyházy.
titkár.

HIREK.

Ö felsége a király megemgerte, hogy a kormányzóknak nemes lelkületű neje Zichy Wimpffen grófnő védnöksége alatt álló Clotild menház részére a magyar állam által kibocsátott XII sorsjáték tiszta jövedelmének egy ötöde azaz, 20.244 frt 03 kr. kifizetessék.

Előléptetés. A közmunka és közlekedésügyi m. kir. miniszter a magyar államvasutak kebelében több főbb hivatalnokokat léptetett elő. Így Marsik János főellenőr, fiumei forgalmi főnök, a hivatalnokai II rangfokozat 3-dik fizetési osztályába feljegyelté lett elő léptetve.

Berzeviczy Albert közoktatásügyi államtitkár, meleg hangú levelet intézett a fiumei tanító egyesület elnöke Dr. Erődi Béléhez, melyben az egyesület részéről tiszteletbeli taggá történt megválasztását elfogadja s azért köszönetét nyilvánítja.

A Concordia vagyona és a fiumei tornaegylet. Annak idején ismertettük az ügyet, mely szerint a fiumei városi hatóság megtagadta a volt Concordia egyesülettől hátramaradt mintegy 600 fenyi vagyonnak a fiumei tornaegylet mint törvényes örökös részére leendő kifizetését. Az egyesület ezen határozat ellen felsőbb helyen keresett orvoslást. Mint értesülünk a m. kir. helügyminiszterium elrendelte, hogy a kérdéses összeg a fiumei tornaegyletnek kifizetessék.

Ovatio. A Steinacker és Társa cég hivatalnokai, abból az alkalomból, hogy a társaság mint ilyen liquidál és az üzletet a Fiumei Hitelbanknak adja át, főnökét Steinacker Arturt meleg óvatokban részesítette. A hivatalnokok szónoka Ehrlich Emil élükén esetetle azon érdemeket melyeket Steinacker mint ezen cég főnöke a magyar tengeri kereskedelem kiterjesztése által szerzett. Steinacker válaszában különösen kiemelte hogy a vállalat melynek élén áll nemzeti missiót terjeszt s hogy ha törekvései eddig sikerültek azt jó részben hivatalnokai buzgó közreműködésének köszönheti; midőn ezen kitüntetésükért köszönetét nyilvánította volna kijelentette, hogy a jövőben is, mint a hitelbank igazgatója hivatalnokainak jólétét mindig szívén fogja viselni. — A hivatalnokok ezután Rosenberg Felix eddigi cégvezetőnél tisztelegtek, ki a bankhoz igazgatóvá lett megválasztva.

Ki akar vasuti lenni. A magyar államvasutak immár egy év óta működő igazgatósága dacára az eszközölt több rendbeli nyugdíjazásnak egyetlen egy új kinevezéssel sem szaporította a hivatalnokok és gyakornokok számát. Most azonban a részben már megnyitott vagy megnyitandó újabb vonalok ellátása végett szükségé vált a fogyatkozás pótlásáról gondoskodni s e czélból a magyar államvasutak igazgatósága, ujonnan jelentkező új letgyakornokokat ismét felvesz.

Torpedo-naszád. A „Stabilimento tecnico Triestino“ saját hajógyárában

San Rocco-ban épült torpedó hajóval megterítették a menet próbát s a bizottság ítélete szerint úgy szerkezete mint gyorsasága tekintetében haladást tüntet fel.

Az „Adria“ magyar tengeri részvény társaság tudatja, hogy Báró Kemény hajója Katnich kapitány vezetésével alatt febr. 1-én Glasgowból Velenczébe; Zichy hajója Pascoletto kapitánnyal Newportból Madrasba; Jókai nevű hajója pedig Desovich kapitány vezetésével alatt Havreből Bordeauxba elindult.

Evang. reformatus egyházközség. Vasárnap délelőtt 11 órakor a zagrági kápolnában Schmidt Jakab — német nyelven — isteni tiszteletet fog tartani. — Egyben tudatja a községnek, hogy minden hó első vasárnapján délelőtt 11 órakor német, és minden hó harmadik vasárnapján d. e. 9 órakor magyar isteni tisztelet fog tartani. Ugyancsak tudatjuk, hogy Schmidt Jakab lelkész a Via Pomerion a Rubessa-féle új házban lakik.

Iskola takarékpénztár. A fiumei m. kir. állami elemi és polgári iskola mellett fenálló iskola takarékpénztár állapota január 25-én a következő: beiratott 186 növendék; ezek közül takarított 119 nov. összesen 471 frt 84 krt. Ebből a postatakarékpénztárban van 461 frt 25 kr. Kezelés alatt van 10 frt. 59 kr. Postatakarékpénztári könyve van 100 növendéknek.

Városi színház. A Gargano-féle társaságot városunk közönsége annyira megkedvelte, hogy az előadásokra csak nagy utánjárás és előjegyzés után lehet jutni. A lefolyt héten előadott darabok valamennyien kiválóan sikerültek s a közönség szívesen adózott elismerésével a kiválóbb művészeknek.

Dohányzás a színházban. A közönség gyakori felszólalásának úgy látszik meg lesz a kellő eredménye. A városi építészeti hivatal ugyanis azt a javaslatot tette, hogy a félmeletem levő foyers-ek a lépcsőkön át üveg ajtóval elzárva a dohányzók rendelkezésére bocsáthatók. A karzat látogatói azonban ezen kedvezményre egyáltalán nem számíthatnak, mert arra való helyiség a karzaton nincs.

Mihez tartás végett. Említve volt, hogy Várady Béla előkelő fővárosi felhőnemű kereskedő gomblyuk nélküli férfiingekre nyert Európa összes allamaiban szabadalmat. E genialis találmány mely egyszerre végett vett az ingeknél eddig tapasztalt sok kalamitásnak és azok tartóságát többszörösen fokozza, mint előre látható volt egész forradalmat idézett elő a felhőnemű gyártás terén. Több felhőnemű gyáros, kereskedő látva azt az óriási keresletet melynek a Várady Béla-féle „Patent ingek“ örvendek mindent elkövetett, hogy saját gyártmányának erősen csökkent kellenősségét emelje és pedig különösen az által, hogy Várady-szabadalmát, mindenféle oly módosításokkal utánozzák melyek e czélra meg nem nem felelnek és Várady találmányának előnye t meg nem erősítik. Szükségesnek találjuk tehát a közönséget figyelmeztetni, hogy a Várady féle szabadalmazott gomblyuk nélküli ingek egy e dül kizárólag csak nála Budapesten kaphatók és csak az az eredeti, mely gyári védjegyével van ellátva. E védjegy mely minden ingen látható, dupla körből áll, melyben egy gombnyelű ing és fölülte csillag és félhold van. A kör szegélye „Várady Béla Budapest Védjegy“ köriratot tartalmaz. Ezt tartottuk szükségesnek mihez tartás végett közölni.

V. B.

A magyar államvasutak igazgatósága — mint értesülünk a folyó évi január havában az üzembevetélek feleslegéből 1.400.000 frtot szálított a központi állam pénztárba.

CSARNOK.

Egy diétikus tápszer.

Egy előbbi cikkemben egy jó házi szerrel foglalkoztam és megígérttem, hogy az e czikkkel meg-

kezdett czyklust folytatni fogom. Jelen soraim célja egy kitűnő diétikus tápszer: a csokoládé megismertetése. Néhai Hufeland Vilmos Keresztély dr. a tudós orvos és a „Makrobiotik“ híres szerzője a következőleg nyilatkozik a csokoládé felől: „Ajánlom a csokoládét minden ideges, elgyengült, beteges embernek, gyengye gyermeknek és aggoknak. E tápszer erősi a gyenge szervezetet és alkalmas volt kitűnő eredményeket megfigyelni oly egyéneknek kik az altest kronikus affekcióban szenvedtek“. Spanyol és franciaországban a csokoládét általánosan reggeli gyanánt isszák; Angliában és Ausztriában az utolsó évek óta minéljobban terjed és Európa többi részeiben is lassan-lassan kiszorítja a reggeli kávé.

Hogy a csokoládé nálunk Magyarországon még nincsen annyira elterjedve, annak meg vannak a maga különös okai. Nálunk ugyanis a csokoládét gyógyszer gyanánt használják és t. kollegáim nagy száma a megmondhatója, menyit bajt okozott már mintilyen. A legtöbb nálunk elterjedt csokoládé nagyrészt keményítőszertű anyagot és cacao héjat tartalmaz, melyeket azért kevernek bele, hogy olcsóbbá tegyék és hogy oly árut nyerjenek, mely a forralásnál gyorsan sűrűsödik, mely körülményre ráfogják aztán, hogy jó csokoládé mert sűrű. Az így gyártott csokoládé természetesen megterheli a gyomrot és többszöri élvezetnél elment álló hatással bír.

Miután pedig nálunk már évek óta nagyrészt ily gyártmány van forgalomban, emélfogva nem csodálható, hogy e táplálószer hazánkban nem terjed. En nálunk csak egyféle csokoládét ismernek, melyet mint kitűnő diétikus tápszer mindenkinek ajánlhatok és a mely mind ama előnyöket bírja, melyekkel birnia kell, amennyiben az égett cacao és gyümölcsmagvaknak és tiszta esukornak mechanikai, de nagyon benső és homogén keverékét képezi és ez a „Csokoládé Küfferlé“ (Budapest, vácz-utca 13 sz.) Ez nem tartalmaz semmi kártékony anyagot, jobb és egészségesebb a kávénál, a gyomrot sem terheli, hanem konserválja, finom izzel zamattal bír, sok tápanyagot tartalmaz és olcsóbb mint a küfföldi.

Meg kell vallanom, hogy egyáltalán nem értem miért vásárolják kereskedőink oly előszeretettel a francia csokoládét, mikor itthon olcsóbbat és jobbat kaphatnak. A hamisított csokoládé nálunk soha sem fog elterjedni, míg a jó és tiszta gyártmány mind ama tulajdonokkal bír melyek általános elterjedését előfogyják mozditani. A közönségnek saját érdekében presiot kellene gyakorolnia a kereskedőkre és következetesen Küfferlé-féle csokoládét kérni, a kávéházban pedig minden sűrű keveréket vissza utasítani.

A jó csokoládé táplálóbb egészségesebb és kellemesebb a kávénál.

Ugyan ez mondható a Kifferlé-féle olajtalanított cacao-ról. Ez a csokoládé kellemes ízét a könnyen emészthető és tápláló ital tulajdonságával köti össze, csecsemőknek is adható és különösen ajánlható rossz emésztésű egyéneknek.

Megjegyzendő azonban, hogy a hollandiai cacao mintegy 8% idegen anyagot tartalmaz, mely könnyen oldhatóvá teszi ugyan de az egészségre ártalmas, míg a Kifferlé-féle cacao teljes tisztasága által tűnik ki.

Ez ismertetést annál inkább ajánlom a közönség figyelmébe mert remélem, hogy ez által egy kitűnő diétetikus tápszer terjedését mozdítom elő. — Legközelebb valami másról.

Dr. Pápay Ernő.

Mócs Zsigmond

felolvasó szerkesztő és kiadó tulajdonos.
Battara P. könyvnyomdája, Fiume.

Éttermem átvétel.

Van eszerencsém a m. t. közönség értesíteni, hogy a f. é. január hó 1-től az „Adria” hoz ezimzett éttermem vezetését átvétem. Kitűnő konyháról, s valódi italokról gondoskodom.

Tisztelettel

Schwemhammer M.

Kornitzer G.

Első és legnagyobb fiumei üveg és porcellánárú raktára vendéglői és magánhasználatra. Lámpák, tükrök, majolika, kristály és üvegdiszmutárúk haza és külföld gyararákból arany keretek, petróleumfűzőgépek.

! a legjutányosabb árakon!

Fiume — Corso.

Manneskraft
Impotenz

Sichere Hilfe! Mittelst der k. k. priv. Carbon-Genitalien-Douche heilt jeder vollkommen ohne Folgen! sicher und für immer, oft schon in zwei Tagen sogar scheinbar unheilbare Impotenz jeden Alters bei angenehmer, äusserlicher unmerkbarer Cur. — Atteste hervorr. Prof. u. medic. Fachschr., wärmste ärztliche Empfehlungen und tausende Dankeschreiben radical Geheilte rathen interessent! j. Leidenden die sofort Anschaffung der Carbon Douche, welche dauernd Erfolge garantiert. Complet mit Gebrauchsanweisung und ärztlichen Gutachten fl. 5.80. — Discreter Postversand, Inhalt und Versender nicht erkennlich.

K. k. p. Carbon-Douche-Depót
Dr. Karl Altmann, Wien
II. Mariahilferstrasse 80.

Olcsó tűzifa!

A közölgő téli időnyre faraktáramat a legkitűnőbb minőségű bükkfával

láttam el. Az eladás egy métertől kezdve a napi árfolyam szerint történik.

Rudovits W.

előnyösen ismert üzletéből a Corson.

Ugyancsak ez üzlet a legkitűnőbb minőségű fűszer s egyéb árukkal lett újabban gazdagon felszerelve. Finom minőségű kávéfajok, déli gyümölcs, finomított és garmat-cukor bel és külföldi sajtok, valódi asztali és csemege borok, hal és egyéb konzervek, füstölt husneműk, s minden a fűszer üzletbe vágó cikkekkel.

Megrendelések helyben és vidékre valamint az anyaország piacaira jutányos áron eszközölhetők.

ÉLET-ITAL

gyógyerevével bíró, növényanyagokból készített es sok híres orvos jóváhagyása és más jeles személyek számos elismerése szerint

kitűnő háziszor

váltó- és mocsárláz és emésztéshány, bél- és gyomorgöres, epeinger, hányás, tengeri betegség, vizeletszorulás, álmatlanság, stb. ellen. — Az „Élet-ital,” a mely több oldalról és a többi között a bécsi cs. kir. egyetemen is elemeztetett, a nyert bizonyítványok szerint chinát és más káros alkatrészeket nem tartalmaz.

Ára egy nagy üveggel 65 r., kisebb üveggel 50 kr. Használati utasítás minden üveghez mellékeltek. Kapható:

Brázay Kálmán nagykereskedőnél, Budapest, Múzeum körút 23. sz.

A pesti magyar kereskedelmi bank váltóüzlete
Budapest Dorottya-utca 1. sz.

A'apítattott 1841-ben. — Részvényétke 5 millió forint osztrák értékben.

Évenként 3 huzás!

1887. ében főnyeremények:

Február 1-én, 100,000 forint oszt. é.
Junius 1-én, 200,000 f. o. é.
Deczember 1-én, 100,000 forint o. é.

Eredeti sorsjegyek a napi árfolyam. (Jelenleg 8 frt 75 kr.)

1 gány-3 sorsjegyre 24 havi részletben a frt 1.50

jegyek 5 sorsjegyre 24 havi részletben a frt 2.35

azonnali játszási joggal már a legközelebbi 1887. február 1-én történő huzáshoz.

Megrendelések leggyorsabban postautalvánnyal történnek.

BAZILIKA

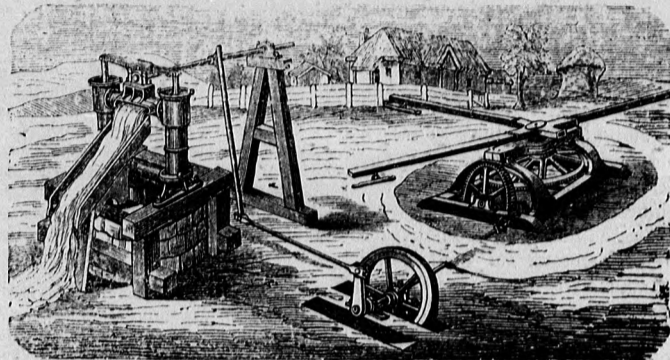
SORSJEGYEKET.

PRIMA FABBRICA UNGHERESE

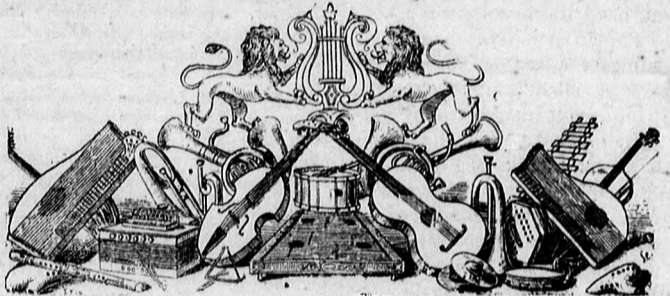
Macchine ed attrezzi per lo spegnimento del fuoco

Bukarest **F. WALSER** Kolosvár
Via Grivita n. 65 Belmonostorutea 12

Fabbrica e Deposito principale: BUDAPEST, Rottenbiller N. 66.
Corrispondenza in tutte le lingue.

Fabbrica premiata in tutte le esposizioni universali, per la produzione di macchine ed altri attrezzi per lo spegnimento del fuoco, macchine idrotecniche, pozzi a pompe, campane per le chiese. Esportazione nei paesi ereditari della Monarchia, nella Russia ed in tutto l'Oriente. — A richiesta si mandano gratis e franchi di porto prospetti forniti da modelli. — Bilanci e disegni di progetti si somministrano gratis.

Legújabb szalon hangszer Orchestrionette Hanophon!! Minden eddig ismert mechanikus hangszert, az Aristont is felülmulja, igen alkalmas családok számára kisebb s házi mulatságok megtartására. Minden tetszős zeneművet el lehet e hangszern játszani. Ára 6 kótával 30 frt; minden további kóta, melyek 1500 drából választhatók — 5 kr. Képes árjegyzék 300 ábrával ingyen és bérmentve. — Harmoniakról külön árjegyzék kö. adó.

STERNBERG ARM'

hang-zergvár Budapest, Kerepesi-ut 36.

A cs. kir. szabadalm.
Köszvény-Szesz

általános klosternenburgi
GICHTFLUID

név alatt ismert (a rend'ri egészségügyi laboratorium által megvizsgálva és a cs. kir. szabadalom valamint a törv. bejegyzett védjegy által forgalma biztosítva) valóságos különlegesség!

K ÖSZVÉNY és CSÚZ

st, izom és ideggyengeség, az egyes idegek benuhása, hát- és derékfájdalmak, altesti és a vastaghas görcsei, kolika ficzomodások stb. ellen.

Ára fél üveg 50 kr., nagy üveg 1 frt, postán 15 kr.-ral több.

Főletét és postai szétküldés:

HOFMANN A. gyógyszerháza Klosterneuburgban.

Főraktár Magyarország részére:

TÖRÖK JÓZSEF gyógyszerháza, Budapest, király-utca 12.

Továbbá kapható a következő gyógyszerházaiban: Eszékön Dienes J. C. Ozer-nowitzban; Alth E. Triestben; Prendini R. gyógyszer. valamint az osztr.-m. bir. leg. gyógyt.

NB. Mindenkor csak a KLOSTERNEUBURGI KÖSZVÉNYSZESZ kérendő, s a törv. védjegy megtekintendő.